

ماده ۲ - صدور مجوز برای ایجاد هرگونه ساختمان و دیوارکشی و تأسیسات و نظایر آن به عمق یکصد متر از انتهای حریم راه‌ها و راه‌آهن‌های کشور با رعایت موارد زیر مجاز است:

الف - صدور هرگونه مجوز برای ایجاد مستحدثات به هر صورت در مجاورت اینبه فنی راه یا راه‌آهن نظیر پل (با دهانه ۱۰ متر و بالاتر) تونل، دیوار حائل، دیوار ضامن، گالری بهمن گیر، پاسگاه‌های پلیس راه، پارکینگ، تقاطع‌های همسطح و غیرهمسطح و نظایر آن‌ها در فاصله ۱۰۰ تا ۲۵۰ متر در طول محور راه حسب مورد قبل و بعد از آن‌ها ممنوع است. ایجاد تأسیسات خدمات زیربنایی حسب مورد با مجوز وزارت راه و شهرسازی مجاز می‌باشد.

ب - صدور مجوز برای ایجاد مستحدثات در زمین‌هایی که دارای کاربری کشاورزی هستند (کلیه زمین‌هایی که به موجب قوانین و ضوابط جاری زمین کشاورزی یا باغ شناخته شده و تبدیل آن‌ها منع قانونی دارد) ممنوع است مگر اینکه مالک اراضی، مجوز لازم مبنی بر بلامانع بودن تبدیل اراضی کشاورزی را از مراجع ذی‌ربط اخذ و ارایه نماید. ایجاد مستحدثاتی مثل خانه باغی، تلمبه خانه، حفر چاه و نظایر آن فقط در چارچوب و حدود مجاز همان مقررات و با اخذ مجوز از وزارت راه و شهرسازی بلامانع است. تبصره - محصورکردن اراضی کشاورزی و باغات به ارتفاع حداکثر یک متر با مجوز و طبق مشخصاتی که وزارت راه و شهرسازی تعیین می‌کند بعد از نوار با کاربری تأسیسات زیربنایی بلامانع است.

ج - هرگونه ساخت و ساز به استثنای تأسیسات زیربنایی در اراضی و اقع در نوار به عرض سی متر برای راه‌ها و راه‌آهن‌های کشور و به عرض پانزده متر برای راه‌های استان‌های گیلان، مازندران و گلستان به استثنای آزادراه‌ها و محورهای موجود رشت - قزوین، تهران - رودهن - امل، رودهن - قائم‌شهر و کرج - چالوس از ابتدای محدوده یکصد متری ممنوع خواهد بود.

تبصره ۱ - در مواردی که عرض نوار یاد شده برای تأسیسات زیربنایی بر اساس معیارهای فنی و مهندسی کافی نباشد، با هماهنگی وزارت راه و شهرسازی استفاده بیش از نوار یاد شده بلامانع است. تبصره ۲ - برای حفظ حقوق مالکان اراضی واقع در محدوده با کاربری تأسیسات زیربنایی، هرگونه تصرف و استفاده از اراضی مذکور، برای کلیه متقاضیان منوط به رعایت قوانین مربوط از جمله لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه‌های عمومی، عمرانی و نظامی دولت مصوب ۱۳۵۸/۱۱/۰۷ شورای انقلاب است.

د - برای ایجاد مستحدثاتی نظیر شهرک‌های صنعتی و مسکونی، مجتمع‌های خدماتی و رفاهی در خارج از محدوده قانونی شهرها مرجع صدور مجوز با رعایت مفاد این آیین‌نامه، مجوز صادر می‌نماید. تبصره ۱ - واحدهای خدماتی و رفاهی از قبیل جایگاه فروش مواد روغنی و سوختی، تعمیرگاه وسایط نقلیه، هرگونه فروشگاه، هتل و مثل و نظایر آن‌ها در قالب مجتمع‌های خدماتی و رفاهی و در مکان‌هایی که وزارت راه و شهرسازی در چارچوب قانون اجازه واگذاری امتیاز سرقتی و مشارکت غرف و فروشگاه‌های پایانه‌های عمومی بار و مسافر و مجتمع‌های خدمات رفاهی بین راهی - مصوب ۱۳۷۷ - تعیین نموده یا می‌نماید، مستقر و احداث می‌شوند.

تبصره ۲ (اصلاحی ۰۵/۱۲/۱۳۹۴) - ایجاد هرگونه مستحدثات در محدوده یکصد متری بعد از حریم راه‌ها در موارد زیر ممنوع است:

- ۱ - در سمت دیگر راه‌هایی که روستاها در یک سمت آن‌ها قرار گرفته‌اند.
- ۲ - در ضلع خارجی کمربندی‌ها و کنارگذرها.
- ۳ - در نقاطی که محدودیت دید وجود دارد یا ایجاد مستحدثات جدید باعث کاهش زاویه و محدوده دید گردد.
- ۴ - بین دو باند رفت و برگشت جدا از هم. عبور خط راه‌آهن شهری و حومه‌ای از این محدوده با حفظ مسئولیت متقاضی در تأمین کلیه الزامات ساخت و بهره‌برداری ایمن از تأسیسات مربوط، پس از اخذ مجوز از وزارت راه و شهرسازی با رعایت سایر قوانین و مقررات مربوط مجاز است.
- ه - در تهیه طرح جامع، تفصیلی و هادی شهرها یا بازنگری طرح‌های موجود، رعایت مفاد این آیین‌نامه الزامی بوده و هرگونه تغییر در آن تغییر اساسی محسوب می‌شود.
- و - حدود محور راه و یا حریم آن که از داخل روستا عبور می‌نماید به شرح زیر تعیین می‌گردد:
 - ۱ - حریم قانونی راه باید کاملاً حفظ شود.

۲ - احداث مستحدثات در محدوده یکصد متری بعد از حریم راه عیناً مطابق طرح هادی روستا با رعایت ضوابط و مقررات مربوط انجام می‌شود.

تبصره (الحاقی ۲۴/۰۵/۱۳۸۶) - در روستاهای فاقد طرح هادی که محدوده آن‌ها تعیین نشده است، نظر بنیاد مسکن انقلاب اسلامی جهت تعیین محدوده ملاک عمل می‌باشد.

ز - به منظور تأمین حداکثر ایمنی برای راه‌ها و راه‌آهن‌های کشور لازم است، در صدور مجوز به نحوی عمل شود که بعد از نوار با کاربری تأسیسات زیربنایی با توجه به موقعیت محل و زمین، به ترتیب محوطه یا فضای سبز، پارکینگ و سپس بنا و اعیانی قرار گیرند.

ح - نصب نورافکن یا پروژکتور و هرگونه تابلو اعم از تبلیغاتی یا غیر آن به هر کیفیت در محدوده موضوع این آیین‌نامه، برابر ضوابطی است که وزارت راه و شهرسازی تعیین و اعلام می‌نماید. ماده ۴ - به وزارت راه و ترابری اجازه داده می‌شود در قبال صدور مجوز طبق مفاد این آیین‌نامه نسبت به وصول وجوهی به شرح زیر از کلیه متقاضیان ایجاد مستحدثات اقدام نماید.

ووجه اخذ شده به حساب خزانه واریز و صد درصد آن به منظور ایمن سازی راه‌ها به مصرف می‌رسد.

الف - مبلغ پایه به ازای هر متر طول دیوار حداکثر به ارتفاع یک متر یا حصار یا نظایر آن ۷۵۰ ریال

ب - مبلغ پایه به ازای هر مترمربع عرصه به استثنای اراضی کشاورزی ۱۰۰۰ ریال

ج - مبلغ پایه به ازای هر متر مربع اعیان به استثنای مجتمع‌های خدمات رفاهی بین راهی، منازل مسکونی روستاییان و تأسیسات کشاورزی نظیر خانه باغی و تلمبه خانه مبلغ ۳۰۰۰ ریال.

تبصره ۱ - مبالغ پایه پس از اعمال ضرایب حسب مورد طبق جدول زیر محاسبه و عمل می‌شود:

نوع راه یا راه‌آهن

۱ - فرعی و راه‌آهن

- اصلی و بزرگراه ۵/۱

۲ - آزادراه

ترافیک

۱ - سبک

- متوسط ۵/۱

۲ - سنگین

موقعیت اقتصادی

2 - به فاصله 10 کیلومتری مراکز استانها

5/1 - به فاصله 5 کیلومتری سایر شهرها

(برای دریافت جدول به سامانه روزنامه رسمی جمهوری اسلامی مراجعه شود.)

تبصره 2 - احداث کنندگان دیوار به ارتفاع یک متر یا حصار به وسیله فنس، سیم خاردار یا چپر برای محصور کردن اراضی کشاورزی از پرداخت وجه بند (الف) (750 ریال به ازای هر متر طول) معاف هستند.

تبصره 3 - مبالغ پایه در فروردین ماه هر سال بر اساس آخرین تغییر شاخص عمومی قیمت ها که توسط

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام می شود، تعدیل می گردد.

تبصره 4 - نظر به اهمیت تامین راه دسترسی در ایمنی راهها، وزارت راه و ترابری می تواند در هنگام صدور

مجوز نسبت به اخذ تضمین حسن انجام کار، معادل هزینه احداث راه دسترسی به تشخیص وزارت یاد شده

از متقاضی اقدام نماید.

تضمین مذکور پس از اتمام عملیات اجرایی و تامین راه دسترسی مسترد میشود. وزارت راه و ترابری می

تواند چنانچه متقاضی نسبت به انجام تعهد اقدام ننماید از محل تضمین مذکور نسبت به رفع نواقص

احتمالی اقدام نماید.

تبصره 5 - پس از ابلاغ این آیین نامه، دستور العمل های قبلی مبنی بر اخذ هرگونه وجه به ازای صدور

مجوز احداث ساختمان، دیوارکشی و تأسیسات در فاصله یکصد متر از منتهی الیه حریم راهها و راه آهن های

کشور، توسط وزارت راه و ترابری لغو می گردد.

ماده ۱۶ (اصلاحی 11/02/1379) - خارج از محدوده شهرها در مناطقی که هیئت وزیران تصویب و وزارت راه و

شهرسازی اعلام می نماید احداث دیوار به ارتفاع بیش از یک متر در اراضی و مستحدثاتی که تا فاصله

هفتاد متر از انتهای حریم راه آهن و آزاد راهها و راههای اصلی واقع شده ممنوع است مگر برای اراضی واقع در

مسیر طوفان شن که به منظور جلوگیری از ورود توده های شنی مالکین حسب مورد با اخذ پروانه از ادارات

راه یا راه آهن می توانند به احداث آن اقدام نمایند. با متخلفین حسب مقررات تبصره های یک و دو ماده ۶ این

قانون رفتار خواهد شد.

ماده ۱۷ (الحاقی 11/02/1379) - ایجاد هر گونه ساختمان و دیوارکشی و تأسیسات به شعاع صد (۱۰۰) متر

از انتهای حریم راهها و حریم راه آهن های کشور و در طول کنار گذر هایی که وزارت راه و شهرسازی احداث نموده یا

می نماید و یا مسئولیت نگهداری آن را به عهده دارد بدون کسب مجوز از وزارت مذکور ممنوع می باشد.

وزارت راه و شهرسازی موظف است در مورد متخلفان برابر تبصره (۱) ماده (۶) قانون ایمنی راهها و راه آهن

اقدام کند.

با تصویب این ماده تبصره ذیل ماده (۱۵) لغو می گردد.

تبصره ۱ (الحاقی 11/02/1379) - وزارت راه و شهرسازی مکلف است نوع کاربری زمین های اطراف راهها و

راه آهن های کشور به عمق صد (۱۰۰) متر را بعد از حریم قانونی آن ها تهیه و به تصویب هیئت وزیران

برساند و از متقاضیانی که بر حسب ضرورت وفق ماده (۱۵) همین قانون نیاز به احداث مستحدثاتی در حد

فاصل فوق را داشته باشند وجوهی را بر اساس آیین نامه ای که به تأیید هیئت وزیران می رسد اخذ و به

حساب خزانه واریز و صددرصد (۱۰۰٪) آن را به منظور ایمن سازی راهها به مصرف برساند.

تبصره ۲ (الحاقی 11/02/1379) - نظارت بر امر ساخت و ساز در حاشیه راهها و راه آهن ها تا شعاع صد (۱۰۰)

متر از منتهی الیه حریم قانونی آن ها توسط وزارت مذکور اعمال می شود.

به وزارت یاد شده اجازه داده می شود به منظور ایجاد هماهنگی بر اساس موارد موضوع تبصره (۱) همین ماده

نسبت به صدور مجوز ایجاد مستحدثات به متقاضیان اقدام نماید. بدیهی است متقاضیان باید سایر

مجوزهای لازم را از مراجع مربوط اخذ نمایند.